

Процес аналізу фінансових результатів підприємства завершується здійсненням аналітичного етапу, який полягає у обробці отриманої розрахункової інформації та складанні аналітичного звіту про ефективність формування фінансових результатів підприємства, визначенні проблемних аспектів та розробці рекомендацій щодо покращення фінансових результатів підприємства.

Список використаних джерел:

1. Назаренко О. В. Фінансові результати: сутність та особливості організації бухгалтерського обліку [Електронний ресурс] / О. В. Назаренко, Р. В. Лукаш // Інвестиції: практика та досвід. – 2018. – №22. – С. 20–25 – Режим доступу: http://www.investplan.com.ua/pdf/22_2018/5.pdf.
 2. Бродський Ю.Б. Методологічні аспекти структурно – функціонального моделювання в економіці / Ю. Б. Бродський, К. В. Молодецька, О. М. Николук // Наукові читання – 2014 : наук.-теорет. зб. / ЖНАЕУ. – Житомир : ЖНАЕУ, 2014. – Т. 3. – С. 11–15.
 3. Методология функционального моделирования IDEF0. Руководящий документ. – Москва : ИПК Издательство стандартов, 2000. – 75 с.
 4. Безгін К. С. Управління якістю бізнес-процесів на підприємстві : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.04 – економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності) / К. С. Безгін; Приазовський державний технічний університет. – Маріуполь, 2009. – 20 с.
-

JEL O16

Домбровська Софія Олексіївна
*к.е.н., викладач кафедри фінансового менеджменту та
фондового ринку
Одеського національного економічного університету*

КОРПОРАТИВНЕ ФІНАНСОВЕ УПРАВЛІННЯ ЯК ФАКТОР РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

У роботі розглянуто значення корпоративного фінансового управління для розвитку економіки України. Проаналізовано моделі корпоративного фінансового управління. Досліджено питання щодо ефективності та якості корпоративного фінансового управління в Україні.

Ключові слова: корпоративне управління, фінансове управління, ефективність управління, модель корпоративного управління, корпорація.

Корпоративне фінансове управління пропонується розглядати як систему відносин, яка визначає права та обов'язки між учасниками управлінського процесу, встановлює правила і процедуру прийняття управлінських рішень стосовно діяльності господарюючого суб'єкта і здійснення контролю.

Основними учасниками корпоративного фінансового управління виступають акціонери та менеджери, але у розвинених країнах на сьогоднішній час простежується тенденція щодо того, що пропонується вважати учасниками корпоративного фінансового управління і персонал компанії, і кредиторів, і органи влади, і постачальників, і інших зацікавлених суб'єктів.

Головною функцією корпоративного фінансового управління виступає забезпечення діяльності компанії відповідно до інтересів її акціонерів, що спрямували фінансові ресурси на розвиток компанії, і відповідно до інтересів інших зацікавлених учасників управлінського процесу.

Незалежно від особливостей і специфічних рис різних національних економік, виокремлюють чотири основні класичні моделі корпоративного фінансового управління: такі, як англо-американська, німецька, японська і сімейна модель. Проте, кожна із зазначених моделей не може використовуватись як універсальна і не має значні переваги у порівнянні з іншими моделями. В останні роки у розвинених країнах помітне зближення і злиття ознак різноманітних систем корпоративного фінансового управління.

Корпоративне фінансове управління в Україні не має можливості базуватись на представлених основних класичних моделях. Це обумовлено тим, що приватизаційні заходи та перерозподіл власності в країні спричинили значний рівень концентрації та низький рівень розмежування управління і власності. Іншою причиною є характерні для української практики специфічні близькі відносини між менеджерами компанії та акціонерами, які володіють великими пакетами акцій.

Сучасний варіант корпоративного фінансового управління представляє собою змішаність класичних моделей, адже вітчизняна модель управління зараз лише на етапі становлення і поєднує риси англо-американської та німецької моделі. У цілому українська практика ведення бізнесу наближена до бізнесу США, проте, у

вітчизняній практиці превалює у структурі власності і бере участь в управлінському процесі мажоритарний акціонер. Одночасно, конвергенція власності та контролю має формальний характер для управління в Україні, що обмежує попит на менеджмент. Таким чином, можна виокремити риси, які характеризують сучасну модель корпоративного фінансового управління:

- високий рівень концентрації акціонерного капіталу;
- низький рівень транспарентності інформації про фінансово-економічний стан компанії та її діяльність (що знижує інвестиційну привабливість для зовнішніх інвесторів);
- безперервний процес перерозподілу власності;
- слабкий захист прав акціонерів;
- нестабільність макроекономічної ситуації в країні;
- високий рівень фінансових ризиків для потенційних акціонерів, що мають великі пакети акцій.

Також в Україні існують певні проблеми, які знижують значущість затверджених на законодавчому рівні принципів корпоративного фінансового управління. До них можна віднести: відсутність прозорості діяльності господарюючих суб'єктів; низький рівень врахування інтересів акціонерів в прийнятті управлінських рішень; слабка координація дій з боку органів державного управління щодо регулювання корпоративних відносин; порушення процедури проведення загальних зборів акціонерів; перерозподіл власності відповідно до інтересів фізичних і юридичних осіб; відсутність ефективності управління державними корпоративними правами [1]. Таким чином, розвиток вітчизняної моделі корпоративного фінансового управління обумовлений трьома компонентами: механізмом захисту прав акціонерів, функціями та завданнями наглядової ради та виконавчих органів, транспарентністю інформації.

Основним завданням корпоративного фінансового управління є збалансування інтересів акціонерів, інвесторів, управлінців, персоналу корпорації, суспільства у цілому. Виконання даного завдання реалізується завдяки створенню стандартів корпоративного фінансового управління, які становлять собою сформульовані, документально закріплені принципи та правила, що регулюють діяльність корпорацій, структурують систему корпоративного фінансового управління, сприяють підвищенню рівня його якості, ефективності та результативності.

Існують такі стандарти в системі корпоративного фінансового управління, як: міжнародні стандарти корпоративного фінансового управління ОЕСР, ЄБРР, ММКУ, групи «Євроакціонери»; національні

стандарти корпоративного фінансового управління розвинутих ринків і країн; стандарти корпорацій (кодекси корпоративного фінансового управління) [2]. Їх існування обумовлено тим, що зросла увага до питань корпоративного управління в умовах глобалізації. Загальноприйняті стандарти корпоративного фінансового управління являють собою спробу встановлення загальних, прозорих і зрозумілих правил на фінансовому ринку. Саме впровадження кодексів корпоративного фінансового управління становить собою інструмент досягнення вдосконалення управління на національному рівні.

Ефективність корпоративного фінансового управління надає можливість реалізувати корпораціям потенційні можливості залучати інвестиції, раціонально використовувати фінансові ресурси, підвищувати вартість капіталу корпорації, максимізувати нерозподілений прибуток, здійснювати пропорційні виплати дивідендів.

Основними ознаками ефективного корпоративного фінансового управління є транспарентність інформації про корпорацію, контроль з боку акціонерів за діяльністю виконавчих органів, захист прав і інтересів акціонерів, незалежність наглядової ради у формуванні стратегії розвитку корпорації, перманентний аудит і моніторинг.

Ефективне корпоративне фінансове управління може бути досягнуто завдяки формуванню успішної бізнес-моделі корпорації на основі управління вартістю компанії та завдяки ризик-менеджменту. Успішність бізнес-моделі корпоративного управління проявляється динамічно зростаючими грошовими потоками від операційної діяльності, тому складовими успішної бізнес-моделі є управління вартістю, моніторинг за факторами, що впливають на вартість корпорації, розробка системи мотивацій і винагородження, розвиток комунікаційних зв'язків з інвесторами, впровадження стратегії інвестиційної діяльності корпорації. Ризик-менеджмент передбачає ідентифікувати ризики, які можуть призвести до фінансових втрат; кількісно оцінювати ризики та вимірювати рівень можливих фінансових втрат; здійснювати моніторинг за ризиками; контролювати ризики та перевіряти дотримання стандартів; регулювати ризик і спрямовувати дії на зниження або усунення фінансових ризиків.

Оцінка ефективності корпоративного фінансового управління може здійснюватися за допомогою різноманітних методик. Наприклад, на основі використання таких макроіндикаторів, як індикатор корпоративного управління Davis Global Advisors, Inc, індекс розвитку корпоративного управління (Corporate Governance Risk-CGR) за

методикою Кричтон-Міллера та Уормана, що передбачають здійснення оцінки рівня корпоративного фінансового управління в певній країні, і на основі дослідження мікроіндикаторів, що дозволяють оцінити рівень управління в певній корпорації. Комплексна оцінка якості управління може здійснюватись за допомогою рейтингів (рейтингового агентства «Standard & Poor's»; коефіцієнта корпоративного управління – CGQ; рейтингу консалтингової фірми «Deminor»; рейтингу інвестиційного банку «Brunswick UBS Warburg»; економетричної моделі М. Гібсона; інтегрального індексу Українського інституту розвитку фондового ринку (CGI)), і на основі ренкінгів – списків, які ранжують корпорації відповідно до певного зведеного показника (ренкінги журналу «Euromoney»; ренкінги журналу «Експерт») [3].

Таким чином, рисами високої якості корпоративного фінансового управління є дотримання законодавства, стандартів, загальноприйнятих правил і вимог; незалежність ради директорів і участь акціонерів в управлінському процесі; захист прав акціонерів; здійснення своєчасних і повних дивідендних виплат; прозорість процедур корпоративного управління; впровадження принципів соціальної відповідальності корпорації; максимізація доходів акціонерів; транспарентність інформації; мінімізація корпоративних конфліктів; якісна комунікація і висока репутація корпорації. Ефективне корпоративне управління вимагає існування дієвої, незалежної наглядової ради та висококваліфікованого менеджменту, чіткого розподілу повноважень і функцій між ними, належної системи аудиту і контролю.

Список використаних джерел:

1. Інноваційні механізми управління корпоративними інтеграційними процесами підприємств : монографія / А. М. Ткаченко та ін. ; за ред. А. М. Ткаченко. Запоріжжя : ЗНТУ, 2019. 211 с.
 2. Корпоративне управління: процеси, стратегії, технології : колект. монографія / К. Н. Абдуллаєв та ін. ; за заг. ред. К. С. Шапошнікова, Н. І. Соловйової, Ю. Ю. Станкевич. Херсон : Гельветика, 2015. 535 с.
 3. О. М. Гуцалюк. Управління інтеграційним розвитком корпоративних підприємств: теорія, методологія, практика : монографія. Запоріжжя : Гельветика, 2018. 423 с.
-